

КАПЕЛЮШНА

Анастасія Андріївна
tritonkts@gmail.com

УДК 005.1:339.137.2

ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ
УПРАВЛІННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ
ПІДПРИЄМСТВА

ПАНЧЕНКО

Марія Олександрівна
mary1@ukr.netFORMATION OF THE MANAGEMENT
CONCEPT OF ENTERPRISE'S
COMPETITIVENESSстудент, Одеський
Національний Політехнічний
Університетк.е.н., доцент, Одеський
Національний Політехнічний
Університет

Стаття присвячена методологічним основам формування концепції управління конкурентоспроможності, наглядно представлені та описані цілі управління конкурентоспроможністю, та принципи покладені в основу оцінки потенціалу конкурентоспроможності.

Статья посвящена методологическим основам формирования концепции управления конкурентоспособности, наглядно представлены и описаны цели управления конкурентоспособностью, и принципы которые положены в основу оценки потенциала конкурентоспособности.

The article is devoted to the methodological bases of the formation of the competitiveness management concept, the objectives of competitiveness management are presented and described, and the principles, which are put at basis for assessing the competitiveness potential.

Ключові слова: концепція, управління, конкурентоспроможність, цілі, принципи, потенціал конкурентоздатності

Ключевые слова: концепция, управление, конкурентоспособность, цели, принципы, потенциал конкурентоспособности

Keywords: concept, management, competitiveness, goals, principles, competitiveness potential

ВСТУП

Проблема підвищення конкурентоспроможності визнається однією з найважливіших в теорії і практиці економічної науки. Особливе значення це має для українських організацій, конкурентні позиції яких на сучасних світових ринках залишаються недостатньо високими. Дослідженню теоретичних основ конкуренції та її рушійних сил присвячені роботи М. Портера [3], А. Сміта, Б. Карлоффа, І. Ансоффа [4].

Теоретико-методологічні й прикладні аспекти конкурентоспроможності підприємств відображено в працях провідних вітчизняних науковців, таких як: В.Я. Амбросов, О.В. Олійник, О.Ю. Єрмаков [5], В.В. Писаренко.

МЕТА СТАТТІ – дослідження теоретичних і методологічних аспектів формування концепції управління конкурентоспроможністю, цілей та принципів впливу на становлення оцінки конкурентного потенціалу.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою статті є наукові праці, матеріали періодичних видань. При проведенні дослідження використано методи структурно-логічного аналізу, порівняння та узагальнення в рамках системного підходу.

РЕЗУЛЬТАТИ

Проблема управління конкурентоспроможністю для конкретної організації і економіки в цілому є комплексною, складною і багатогранною, що пов'язана

но зі складністю механізму функціонування організації, постійної трансформацією умов і факторів середовища підприємництва.

Недолік уваги до питання підвищення конкурентоспроможності організації на сучасному етапі розвитку економічних відносин, призводить до підвищеної кризової уразливості самої компанії, що, перш за все, виражається в ослабленні ряду її ринкових позицій.

Можна стверджувати, що успішність розвитку будь-якої соціально-економічної системи безпосередньо залежить від того, наскільки стійкі в конкурентному відношенні формують її економічні суб'єкти [5]. Слід підкреслити, що методологія управління конкурентоспроможністю має свою специфіку і вимагає особливого підходу. Керуючий процес орієнтований, в даному випадку, не тільки на досягнення певних значень, але й на співвіднесення їх з даними інших організацій, які сприймаються як безпосередні конкуренти. Параметри конкурентоспроможності, в порівнянні з показниками ефективності, використовуються обмежено, в основному при аналізі локального ринку. Встановлення взаємозв'язку таких показників і виявлення форм залежностей між ними є серйозним завданням. Категорії конкурентоспроможності та наукові поняття, що мають відношення до цієї галузі знань, знаходяться досі в стадії формування. До теперішнього часу не існує загальноприйнятого визначення конкурентоспроможності [3].

Для формування концепції управління конкурентоспроможністю, необхідно відокремити цілі та структурувати їх.

Цілі управління конкурентоспроможністю організації рекомендується структурувати у вигляді п'яти груп цілей та критеріїв їх досягнення:

1. Ринкові цілі (критерії – обсяг продажів, зміна пропорцій, пріоритетів в продуктивній політиці). Типові цільові установки: збільшити обсяг продажів за рахунок нових перспективних видів продукції.

2. Виробничі цілі (критерії: обсяг виробництва, показники якості). Типові цільові установки: збільшити обсяг виробництва в цілому, забезпечити поліпшення споживчих якостей продукту.

3. Фінансово-економічні цілі (критерії: прибуток, рентабельність і ін.). Типові цільові установки: збільшення прибутку, зростання рентабельності, зби-

льшення власного капіталу за рахунок будівництва нових підприємств і реконструкції старих.

4. Соціальні цілі (критерії: рівень життя працівників, зарплата тощо). Типові цільові установки: підвищення середньої зарплати, рівня життя, мотивація і стимулювання працівників.

5. Управлінські цілі, пов'язані з вирішенням першочергових проблем і розвитком пріоритетних напрямків, що призводять до змін конкурентних позицій.

Для встановлення концепції управління конкурентоспроможністю підприємства, треба пройти декілька етапів, основні з яких зображені на рис.1.

Рис. 1. Схема процесу формування концепції управління конкурентоспроможності

Визначення цілей управління конкурентоспроможністю організації і вибір цільового критерію (показника) конкурентоспроможності пов'язані з обґрунтуванням і вибором методології управління конкурентоспроможністю.

Концепція ефективного управління конкурентоспроможністю організації повинна реалізовуватися відповідно до таких принципів, які, покладені в осно-

ву оцінки потенціалу конкурентоспроможності [4].

Принцип розгляду результатів діяльності з урахуванням фази життєвого циклу організації, у зв'язку з чим виникає потреба в комплексності і багатоетапності оцінки.

Принцип моделювання грошових потоків, що включають всі пов'язані із здійсненням діяльності організації притоки і відтоки грошових коштів за розра-

хунковий період.

Принцип позитивності і максимуму ефекту. Ефект від діяльності організації визнається позитивним при порівнянні альтернативних переваг і можливостей.

Принцип беручи до уваги фактор часу. При оцінці повинні враховуватися різні аспекти фактора часу, в тому числі динамічність параметрів конкурентоспроможності і економічного оточення організації; розриви у часі між виробництвом продукції або надходженням ресурсів і їх оплатою; нерівноцінність різночасних витрат і / або результатів.

Принцип обліку витрат, надходжень і втрат. При розрахунках показників конкурентоспроможності повинні враховуватися тільки витрати і надходження, включаючи витрати, а також майбутні втрати. Принцип обліку найбільш істотних наслідків діяльності організації. При визначенні потенціалу конкурентоспроможності повинні враховуватися всі наслідки, як безпосередньо економічні, так і неекономічні.

Принцип врахування впливу зовнішніх факторів на об'єкти управління та моніторингу. Прояв конкурентних переваг визначається тактичними або стратегічними елементами, визначальними потенціал конкурентоспроможності [1]. Для оцінки тактичної конкурентоспроможності потрібно проводити моніторинг показників платоспроможності та фінансової стійкості організацій (проводиться факторний аналіз за наступними напрямками: розмір компанії, зовнішні чинники її стійкості, збалансованість портфеля, розвиненість і стійкість клієнтської бази, політика взаємодії компанії, збалансованість фінансових потоків, інвестиційна політика, стан філіальної мережі, діловий потенціал і корпоративне управління).

Найбільш істотними ризиками по відношенню до потенціалу конкурентоспроможності організацій виступають:

- ризики інвестування коштів організації на ринку цінних паперів (обмежуються за допомогою затвердження і виконання інвестиційної декларації);
- ризик перевищення витрат, пов'язаних з функціонуванням організації, над доходами;
- ризик недостатньої ринкової ліквідності продукції організації.

Велика роль у реалізації концепції ефективного управління конкурентоспроможністю організації відводиться державі [2]. У процесі дослідження були встановлені принципи системного підходу у формуванні конкурентних переваг організації, дотримання яких з боку організації і держави є необхідною умовою для досягнення максимального ефекту:

- використання базових теоретичних положень ролі якості в конкурентоспроможності для розробки

теорії і методів виведення російської економіки з кризи;

- розгляд проблеми якості як першочергової проблеми антикризового державного управління з наступними особливостями: за кордоном воно головним чином спрямоване на захист інтересів споживачів, в Україні додатково на розвиток виробництва шляхом створення державних програм;

- системний підхід до проблеми конкурентоспроможності продукції з урахуванням взаємодії методів управління на макро- і мікрорівнях;

- комплексне застосування державних і ринкових рівнів управління якістю та конкурентоспроможністю. Проблема конкурентоспроможності вирішується повністю при дотриманні макро- і мікрорівнів управління, але головним є мікрорівень: галузь-організація.

ВИСНОВКИ

На основі проведеного аналізу відзначено, що успішність розвитку будь-якої соціально-економічної системи безпосередньо залежить від того, наскільки стійкі в конкурентному відношенні формують її економічні суб'єкти. Основними цілями, якими керуються при управлінні конкурентоспроможністю є: ринкові, виробничі, фінансово-економічні, соціальні, управлінські. Управління конкурентоспроможністю реалізовується згідно з принципами розгляду результатів діяльності з урахуванням фази життєвого циклу організації, моделювання грошових потоків, позитивності й максимуму ефекту, беручи до уваги фактор часу, обліку витрат, надходжень і втрат, врахування впливу зовнішніх факторів. Прояв конкурентних переваг визначається тактичними або стратегічними елементами, визначальними потенціал конкурентоспроможності.

Список використаних джерел

1. Пріхач А.Ю. Основи управління конкурентоспроможністю. – СПб., 2006. – 307 с
2. Баженова Е.С. Можливості та обмеження застосування концепції в практиці управління закордонними і вітчизняними компаніями. – М.: НДУ «Вища школа економіки», 2010. – 355 с.
3. Портер М. Міжнародна конкуренція. – М: Міжнародні відносини, 2013. – 51 с.
4. Ансофф І. Стратегічне управління / І. Ансофф – М: Економіка. – 1989. – 480с.
5. Ермаков О.Ю. Методологія економічного дослідження організаційних форм виробництва / О.Ю. Ермаков // Економіка АПК. – 2003. – №1 – с. 31-37.